

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:

Égész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér.	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra czimezve Turócszentmártonba küldendők.

— Hirdetések legutányosabbán, árszabály szerint. —
Lapunk számára hirdetéseket — eredeti íráskban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.
Nyilntér soronként 40 fillér.

A nemzetiségi kérdés.

— Czikkosorozat. —

XI. Nemzetiségi követelések.

Sokan — köztük számbavehető politikusok — a nemzetiségi aspirációkat, jobban mondva követeléseket mesterséges okoknak, idegen befolyások tulajdonítják s komolyan állítják, hogy azok 1848-ban Bécs, az osztrák kormány, a kamarilla vagy a reakció által támogatva, használtattak föl ellenünk.

Tény, hogy akkor a nemzetiségek ellenünk foglaltak állást. Tény, hogy a kamarilla vagy a reakció szolgálatában álltak s annak politikai okokból szövetségeik voltak; de maga a nemzetiségi mozgalom, akár illirizmus, akár a pánszlávizmus és dakórománizmus jóval régebb keletű s már a negyvenes években, sőt azelőtt fölöttötte fejt s számot tevő hatalomnak bizonyult.

Tehát ez állítás ily alakban nem áll.

Hát Ausztriában a szlovéneket, cseleket és a többi szlávokat ki igazta föl? Vagy azt is Ausztria önmaga ellen cselekedte volna?!

Ez abszurdum, sőt neveléses s ha volna is látszólag alapja, éppen oly gánes, mint sok más, vagyis mást vádolunk, hogy magunkról elhárítsuk a vádat és felelősséget. Ez kényelmesebb is.

A nemzetiségi vágyak keletkeztek, mert annak alapja, a nemzetiség meg volt s ebből keletkezett azután önmagától, minden befolyás és kényszer nélkül. Meghozta az idő, a XIX. század szelleme, a civilizáció és haladás.

Ezzel beszélni tehát felesleges és célt érvénytelen dolog. Tény az, hogy léteznek s számolni kell velük.

A tót nemzetiségi követelések lényegesebb pontjai, — melyeknek megtagadásával vádolnak s annyira meghurcolnak Európa előtt szláv testvéreink — a következők: először, hogy a közigazgatás és törvénykezés nyelve az általuk többségben lakott vidékeken tót legyen s hogy ennek megfelelőleg külön közigazgatási és törvénykezési kerületek alakítsanak. Másodsor, hogy a Felvidéken ott, ahol szükségesnek mutatkozik, a lakosok számahoz mérten az állam által tót középiskolák állítsanak. Harmadsor, hogy a népoktatási törvény, vagyis a magyar nyelvnek a népiszkolákban kötelező oktatása eltöröltsék.

Nézetünk az első pontra az, habár elvileg áll is, hogy mindenkinek a maga nyelvén szolgálatosan igazság, a mi viszonyainkat tekintve, ez célszerűtlen, sőt kivihetetlen s nincs így sehol — kivéve talán Svájcot — Európa egy államában sem, mert ez nemcsak az eljárás egyöntettségét — annak legnagyobb hátrányára — veszélyeztetné, de igaztalan is lenne, mert a szellemi műveltség és vagyon képviselője ma még a Felvidéken nagyrészt a magyarság. A kereskedelem képviselője a zsidóság, magyar és német. Pedig ezen osztályok veszik leginkább igénybe a föntbebi hatóságokat. Ez nemcsak a hivatalok betöltésénél, de azért is tekintetbe veendő, mert lehetetleniség kívánni, hogy a hivatalos nyelv az értelmiség hátrányára a nép nyelve a még kevésbé művelt tót és oláh legyen. Ez tehát önmagában igazságtalan lévén, ily nemzetiségi kerületek alkotása mindig több jogokkal vég-czéljában az ország földarabolására vezetne.

A második pontra: Az állam nem gátolja a szellemi és kulturális törekvéseket s a tör-

vények korlátai közt minden nyelv és felekezet állíthat iskolákat és tanintézeteket, de az állam maga erre nem kötelezhető s ezt saját érdekei veszélyeztetése nélkül nem is teheti.

Az ország történeti alapja, jellege magyar s föntartója a magyar faj lévén, az államhatalom tehát ezt és ennek kulturáját, mint saját erejének forrását kell, hogy támogassa, míg a tót tanintézetek állítása által az ő kulturális és nemzetiségi törekvéseit mozdítván elő, saját létalapját ingatná meg.

E tekintetben a nemzetiségek jogairól bősegesen intézkedik az 1868: XLIV. törvény. Természetes azonban, hogy az állam felügyeleti haza ezekre és minden ilyenü intézetekre kiterjed; nem engedhetvén meg a kultura leple alatt nyílt hazaellesnek törekvéseket. Hogy a turócszentmártoni és nagyrócei gimnáziumokat becukatták, annak oka az volt, hogy ott nyíltan, egészen leplezetlenül ily magyar és államellenes üzelmek folytak mind a tanárok, mind a tanulók részéről, hogy azt egy állam sem tűrte volna meg s ezen intézetek bezárását maga az azt létesítő hatóság követelte.

Harmadik pontra: Ez a törvény azért alkotott, hogy alkalma legyen a haza minden polgárának az állami nyelven megtanulni s ez az anyanyelv sérelme nélkül mindenkinek csak előnyös lehet. Ez mindentűt úgy van s akár a német, akár a francia s még inkább az orosz — ezt sokkal szigorúban és kiméletlenebbül hajtja végre anélkül, hogy ezért akár az illetők, akár Európa részéről kifogásoltatnék.

Hogy mily jogon, mily törvény alapján követelik mindezeket a tótok, nem tudjuk. E tekintetben sem pozitív törvény, sem a jog és igazság, sem a gyakorlata nem hivatkozhatnak.

Tulajdonképeni nemzetiségi jogokról azért sem lehet szó, mert tudjuk, hogy ezek jó részét eltörlődött magyarok képezik.

De ha mind e követeléseket teljesítenők is, ok akkor sem lennének megelégedve, mert a dolog természetéből, a viszonyokból önként következik, hogy folyton új és mindig több követelések állanak elő s utoljára is Magyarország romjain építenék föl saját vágyaik országát.

Tulajdonkép a nemzetiségi kérdés ma már nem annyira nyelvi és kulturális, mint inkább államjogi kérdés, vagyis kié legyen az általunk lakott föld?

Válsággal neveléses tehát, midőn ennek daczára mérsékletes iránnyról beszélnek s még nevelésesebb, ha mi elhisszük ezt akkor, midőn ok egyszerűen magunkat követelik az országot.

Gróf Bethlen A. azt mondja: „A magyar birtokos bánjon a néppel méltányosan és jóakarattal, mert ez által kihuzhatja fulánkját a nemzetiségi igazságoknak. Mily őszinte s igazán követendő szavak, de szorintem most már hiábavaló jóakarata. A dolog elkésett s nem ezen fordul meg, de azon, ki bírja tovább, mert ha így megy, hogy ok szaporodnak, míg pedig fogyunk, akkor nem segít a méltányosság és jóakarata s nagyon hamar lesz megoldva a nemzetiségi kérdés.

A nemzetiségeknek, vagyis azoknak, kik az ő nevükben beszélni szoktak — lelkületét irántunk való érzelmet, egyuttal a mi álláspontunkat — legjobban tükrözi vissza a rövid párbeszéd, mely egy budapesti sajtóügyi tárgyalás alkalmából az elnök és egy tanúnak beidézett pánszláv ügyvéd közt lefolyt. Az

ügyvéd hosszasan és mély megilletődéssel a tótok elnyomatásáról és az e miatti kivándorlásról beszél. Az elnök erre kérdezi, hogy ha a kivándorolt tót munkások visszajönnék Amerikából, megtanulnak-e ott valamely nyelvet? Ügyvéd: Angolul beszélnek.

Elnök: Tehát megtanulják az angolt? Ügyvéd: Nem tudom, hogy jól-e, de beszélnek.

Elnök: Hátha itthon például az Alföldre mennek nyáron?

Ügyvéd: Itt csak tótul beszélnek tovább is.

Elnök: Ugy-e, itthon nem tanulják meg a magyar nyelvet?

Ügyvéd: Nem, mert ragaszkodnak anyanyelvükhöz.

Ebből az látszik s a világ azt hiszi, hogy a tótok más elvek szerint viselkednek Amerikában, mint itthon. Pedig nem így van. A tót — s ez természetes — ott is csak olyan s az marad, ami itt; egészen másban, mint például az angol és magyar emberben van a külföldön. Az angolban meg van a nemzeti önrézet s tudja, mivel tartozik önmagának, saját nyelvének és fajának... Ott tehát kényszerítve van a tót az ő nyelvüket beszélni, míg nálunk nem.

Csak az a nevezetes, hogy mégis erőszakos magyarosításról beszélnek tót testvéreink. Akik pedig ezzel a sovínizmussal vádolnak bennünket, nem ismerik a történelmet s a viszonyokat, mutatja ama tény, hogy nekünk, a magyar fajnak, kell védekezni a nemzetiségek ellenében.

Ellenzéki Szervezkedés a Felvidéken.

Amint lapunk előző számában erről már megemlékeztünk, a szervezett ellenzéki pártok nagyobb mozgalmat indítottak meg a Felvidéken ezéjajknak megvalósítására.

Az eredeti terv szerint f. évi december hó 8-án délután *Stubnyafürdőn*, másnap délelőtt *Trencsénben*, délután *Ruttkán* f. hó 10-én délelőtt pedig *Besztercebányán* kellett volna néppélytelt tartani. A *Stubnyafürdői* és *Trencsényi* gyűlések azonban elmaradtak.

Ruttkán egyben a *szucsányi* válszót kerület függetlenségi pártja is december hó 9-én délután ültette ki alakuló ülését, amelyre mintegy 200 ember jelent meg a Waldmann-féle szálló nagytermében. A megjelenteket dr. *Szoldárik Vilmos*, vasuti orvos közömböztette és elöadta a gyűlés céljait és ismertette a politikai helyzetet, valamint a függetlenségi pártunk programját. Amit *Szoldárik* magyarul elmondott, azt tótul *Ruttkay* Teofil tolmácsolta, amire a szucsányi válszót kerület függetlenségi pártját megalakultnak nyilvánítták. A párt tisztikarát a következőkéleg állították össze: Elnök lett báró *Réay* László, alelnök dr. *Szoldárik Vilmos* és *Hoffmann* Ede, titkár *Kafenda* Frigyes, pénztáros *Judák* András. Választottak még ezután mintegy 100 tagu végrehajtó bizottságot.

A párt megalakulása után a pár száz fővel meg-szaporodott sereg a pályaudvarra vonult a *Zsolna* felé érkező képviselők fogadtatására, akiket megérkeztükkor báró *Réay* László pártelnök üdvözölt. A kiküldöttek nevében báró *Hammersberg* László orsz. képviselő köszöntö meg az ünnepélyes fogadtatás és közölte, hogy gróf *Bathányi* Tivadar részben egótársági állapota, másrészt azért nem jöhetett, mert a vezérő bizottság ülésén van elfoglalva. Ezt annyival is inkább sajnáltattá tették tudomásul, mert a ruttkai vasutasok *Bathányi* gróftól, mint a Vasutasok Orsz. Szövetségének elnökét is üdvözölni óhajtották.

A menet ezután erősen boros, esős időben a pályához előtti térre vonult föl, a párt vezetői és képviselőik

pedig a Waldmann-féle szálló emeleti erkélyes szobájába gyülekeztek.

A négyülést a pártelnök rövid beszéddel megnyitván, *Hammersberg* László orsz. képviselő lépett az erkélyre és hosszabb beszédben vázolta a politikai helyzetet, amely szükségessé teszi, hogy mindazok, akik az alkotmányhoz hívek, tümörlőnnek. Üdvözölte a megalkotott pártot, mely hivatva van a függetlenségi érzelmi polgárokat együtt tartani és őket irányítani. Kitejeztetett beszédében az ugynevezett *nemzetiségi kérdésre* is, mely szerinti nem egyből, mint a közigazgatási tisztviselői kapzsiságának, erőszakoskodásának szemlénye, amit a közönség jédes érzelmeikkel, *Hurban Svetozár* meg *Skultety* József pedig, akik a négyülésem szintén jelen voltak, kárörömmel fogadták, mert hiszen ők is azokkal a vádakkal illetik a közigazgatási tisztviselőket, hogy a pánszlávianus eredő okáról a közügyemet eltereljük. Ezzel a kérdéssel különben lapunk más helyén foglalkozunk. Annnyit azonban itt is megjegyzünk, hogy *Hammersberg* és társai igen rosszul lehetnek informálva a felvidéki nemzetiségi kérdésről és igen keveset várhatnak tőle meg pártjától, ha éppen ezeket vádolja meg a pánszlávianus szításával, akik a magyarságnak legheibb munkásai a Felvidéken.

Majd *Kovácsik* János palotai lutheránus pap tölul ismertette a párt programját. Beszéltek még *Buza* Barna meg *Smalovszky* Valér orsz. képviselők magyarul, *Koztra* János, kissemecei bíró pedig tölul. A négyülést, mely különben rendben folyt le, báró Révay László zárta be rövid beszéddel.

A jelen voltak ezután a képviselőket a pályaudvarra kísértek, ahonnan a délutáni 5 órai személyvonattal Besztercebányára utaztak. A Kossuth-nóta éneklése közben kivonult tömeg azonban nem elégedett meg a négyülésem elmondott beszédével, hanem még a pályaudvaron is hallani akarta a szónokokat. Beszéltek is *Kovácsik*, *Buza*, *Hammersberg*, meg *Smalovszky* képviselők zajos zetszénylivánítások között.

Utközben is több helyen nagyobb tömeg várta a képviselőket szállító vonatot. Törzcsenzmentáronban is mintegy 200 lönyfi ember várta a vonatot, akik az átutazókat lelkesen megjelénzték. Az üdvözlést báró *Hammersberg* László köszöni meg.

Itt említhet meg azt is, hogy a stubnyafürdői választókörletben, ma vasárnap szintén lesz függetlenségi párti gyűlés, melyen résztvesz gróf *Benyosszky* Mörice vezetésével több függetlenségi párti képviselő.

Megjegyzések egy beszédhez.

A ruttkai függetlenségi pártalakulás a nagy és magasatos eszméhez méltó komolysággal folyt volna le, ha *Hammersberg* László országgyűlési képviselő a nemzetiségi kérdésről mondott, de a pártalakulás keretében épen nem illő fejtegetéseivel nem okoz közmegebotránkozást.

Mert elsorolított dolog, amikor a magyar képviselőház egyik tagja, ki egyébként maga is nemzetiségi vidékről került a tisztelt Háza, oly végtelen felületességgel és teljes tájékoztatatlansággal kezel egy kérdést, mely mélyen belevág nemzeti érdekeinkbe, melynek keletkezése, fejlődése, multja és jelene, szóval egész genezise annyira meg van világitva, hogy annak szülő okait, fennállását és terjedését csak tudatlanság és rágalmazási szándék impuáltalhatja azoknak a felvidéki tisztviselőknél, kiket egyébként a tisztelt képviselő ur „magas szárnyalásu beszédével” a függetlenségi eszmék zászlóhordozóivá felavatni szándékozott.

A képviselő ur ugyanis a nemzetiségi kérdés eredendő okait, fennállását és terjedését egyrészt a *tiszteségtelen és nyomorult adminisztrációknak*, ezzel együtt a közigazgatási tisztviselőik *inkorrektt tevékenységének* impuáltta, másrészt annak a nézetének adott kifejezést, hogy a felvidéki tisztviselői kar a nemzetiségi kérdés előlterő állításával, csak saját becstelenséget akarják a közügyemet elterelni. Ennyi az egész. Se több, se kevesebb.

Ha miszter Brown, a városiipeti hasbeszélő, vagy egy sarki gyűlömlősors kofa hirdetni ily tanokat, azokat legfeljebb lemosolyogának, de egy országgyűlési képviselő beszédét — főképp, midőn az közlünk hangzott el — szükséges annyira méltatunk, hogy a beszédében foglalt, bár alaptalan állítások czafolatával némileg foglalkozzunk.

Tegyük fel, hogy a magyar közigazgatás csakugyan oly fejletlen és rossz, mint aminek a képviselő ur állítja, hogy ennek kinövéseli a nemzetiségekben okvetlenül elhenhatást szűlnék. De akkor Németországban, melyről közismert dolog, hogy közigazgatása minaszzerű, mi szűlte a poseni longyel kérdést? Ausztriában,

hol a bürokratizmus legfejlettebb, mi keltette életre a cseh és szlovén kérdést? Mi tartja ébren nálunk a szász kérdést, mely nemzetiség ma teljes jogaiban van? Erre feleljen a képviselő ur!

A nemzetiségi kérdés oka nem ily alantas kiesényeskedésekben gyökerezdik, hanem a modern európai államok azon sok tekintetben méltánylandó törekvéseiben keresendők, melyek ugyanazon állam polgárainak nyelvi egységesítésére irányulnak. S így a nemzetiségi kérdés alig egyéb, mint ezen törekvésekkel szemben megindult fajentartási küzdelem, mely azonban, főleg nálunk, végzéljában messze túljerd a határon, melyet az állam, belső rendjének és erősségének veszélyeztetése nélkül, megengedhet.

Igy a töt nemzetiségi kérdés lényegében nem egyéb, mint egyrészt ama szívós ellenállás, melyet a töttség a magyarság nyelvi és faji terjeszkedése ellen kifejt, másrészt a nemzetiségi férfiak ama törekvése, hogy ezen ellenállásban a tötöságot tömörítsék s a tötőség lakta vidékek töt jellegét kulturális és más intézményekben is kifejezősre juttassák. Ezekhez a törekvésekhez a közigazgatásnak csak annyi köze van, amennyi beleszólást egyes tulkapásokkal szemben a törvény neki megenged.

A képviselő ur nagy általánosságban megköczkázott azon állítására tölhat, hogy a Felvidéki közigazgatási tisztviselői nyomják és szarolják a népet s így hozzájárulnak annak elidogenítéséhez s szitják a nemzetiségi érzést, csak azt jeyegyzték meg, hogy ezen vád egy ízben a képviselőházban már elhangzott, de a nagy garra megereztetett vádalkodásra az akkori miniszterelnök megadta a méltó feleletet. Olvassa el ezt, meglátja mennyiben van igaza.

Jajjún közénk az igen tisztelt képviselő ur, járja végig a leginkarnatásbun nemzetiségi községeket s ha vármegyénk tisztviselői karára, vagy a felvidéki tisztviselői karra egyáltalán kitér oly visszateleéseket, melyek ezek hivatali reptakúzióját érintik, akkor kapitulálunk, de addig, míg ennek ellenkezőjét be nem bizonyítja, ruttkai beszédében felállított dogmáit csak rágalmaknak minősíthetjük. Ha haragszunk vagy gyűlölik egyik-étémásikat, ennek oka nem hivatalos mitködsébből folyik, hanem az illetők azon ténykedéséből, melyet a nemzeti által szolgálatalában, minden önérdék nélkül, sőt néha tetemes vagyoni áldozatok árán kifejtjenek. Igaz, selejtes ember találkozik itt is, ott is, de a Felvidéken jóval kevesebb, mint talán másutt.

Egyébként az egész kérdés ferdetésére szükség nem volt. Ugy látszik, csak azért hozott előlterbe, mert ez a tárgy legalkalmasabb egy csomó csongó frázis összehalmozására.

Egy azonban bizonyos, hogy míg a képviselő ur öblös hangon elmondott beszédével a törzcsenzmentároni töt újságoknak a magyar tisztikar gyálázása által örömet szerzett, addig alig használ annak a magasatos ezelnak, mely szolgálatalára pártja részéről ide küldetett, mert a tisztikar jó része ezen méltánytalan támadás után, alighanem elfordult atól a mozgalmától, melynek szolgálatala a képviselő ur jötte előtt szívvél, lélekkel szegődött.

Megyei élet.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Törzcsenzvármegye közigazgatási bizottsága folyó évi december hó 12 én tartotta meg rendes havi ülést, amelyre ifj. *Justh* György főispán, aki rége beadott lemondásának elfogadását és állásától való fölmentését még mindig várja, már nem jelent meg. Igy azután *Beniczky* Kálmán alispán elnököl a bizottság ülésén.

Jelen voltak: dr. *Beniczky* Akos főjegyző, *Borbély* Kálmán főmérnök, *Berez* Gyula kir. tanfelügyelő, dr. *Lax* Adolf töltségi ügyész, *Keveczky* Imre községzászágasi előadó, *Szigethy* Vilmos pénzügyigazgató, dr. *Skultety* István kir. ügyész, dr. *Haas* Jakab megyei főorvos, továbbá *Klimó* Vilmos, *Csereny* Emil, *Rozsa* János, *Dávid* Ferencz és *Roth* Emil bizottsági tagok.

Dr. *Beniczky* Akos vármegyei főjegyző előadásában kerültek tárgyalás alá a következő ügydarabok: Felsőtúrceki lakosok közli többen azért folyamodtak, hogy legett házaikat ugyanazon helyen építhessék föl, ahol előbb állottak. A közigazgatási bizottság ezt minden további eljárás nélkül megengedhetének tartotta. Ezt a határozatot a miskolci vasuti tölvezetőség megfelebbezte, mire a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy ezen új épületek építésére nézve a rendes bizottsági eljárás indítandó meg mindazon esetekben, amídfőn az illető épületek a vasuti tölvezetőségnek esnek. Erről az érdekelteket értesítetnek.

Böczik András, László György, Szopóczi György

részére kivételes nölülési engedélyt kérő folyamodványiak pártölöltag terjesztetnek fel.

A kereskedelmi miniszter rendelete, amely szerint vasutak építésénél az összes anyagok hazai termékéből állítandók elő. Különben a beszerzési ár 20% át bñntöléstül fizetik a vállalkozók, örvendetes tudomásul vétetnek.

A megyei állatorvos jelentése szerint az állategészségügy általában megfelelő volt. Törzcsenzmentáronban egy vesztéségi eset fordult elő, amelynek azonban kivételkényzmeje nem volt.

A *Schulcz* Lajos által építeni tervezett szucsányi iparvasut ügyében a kereskedelmi miniszter a bejárás elrendelvény, a közigazgatási bizottság kiküldötté *Beniczky* Kálmán alispán vezetésé alatt a bejárás megtörtötték és beterjesztették vonatkozó javaslataikat, amely szorint lövonatu vasut nem volna megengedhető. A bizottság hosszas tárgyalás után, amelyhez *Beniczky* Kálmán, *Berez* Gyula, *Klimó* Vilmos, *Skultety* István, *Lax* Adolf vettek részt, 8 szavazattal 6 ellenében mégis azt határozta a közigazgatási bizottság, hogy a tervezett lövonatu vasut engedélyezését ajánlani fogja a kereskedelmi miniszterrel.

Szigethy Vilmos pénzügyigazgató jelentése szorint az állami adók befizetése a mult év hasonló idölzszakhoz mérten az egyenes adóknál 52.920 koronával, a hadmenetességi díjakban 3205 koronával, egyekben 1718 koronával volt kedvezöltebb. Az összes adóhátralék pedig a félmillióhoz közli jár.

Braun Armin stubnyafürdői bérlő kérvénye adölleírás iránt a közigazgatási bíróság terjesztetett föl.

Dr. *Haas* Jakab vármegyei íszti főorvos jelentése szorint november hóban a községzség kedvezöltebb volt, mint az előzö hónapban, mert az általános betegedés tömegesebb volt. A leggyakrabban előforduló betegségek egyenben a tölös hurutos bñntalmái, tölöggyaladás, valamint izom- és izületles is jelentkezett, azonkivül a kanyaró Vricközön járványos jelleggel és a törvény több esete Andrásfalun lépett fel.

A hevenyfertözö körök közli előfordultak:

1. *Vörhény*: Szucsányban 1 gyögyült. Kisfalun 1 maradt. Andrásfalun 6, gyögyült 3, maradt 3.
2. *Kanyaró*: Turánban 1 gyögyült. Szucsányban 4, gyögyült 3, meghalt 1. Alsótúrceken 1 gyögyült. Vricközön 37, gyögyült 11, meghalt 4, maradt 22.
3. *Ronselőt toroklob*: Divéken 1 gyögyült. Dubovón 1 meghalt.
4. *Hörkhurut*: Ruttkán 6, gyögyült 3, meghalt 1, maradt 2. Mosócson 5, gyögyült 5. Szucsányban 3, gyögyelt 2, meghalt 1. Zorkócezon 4, gyögyült 4. Felsőstubnyán 5, gyögyült 3, meghalt 2.

5. *Hasi hangyia*: Deákfalun 1 gyögyült. Pribócezon 1 gyögyült. Szklenón 1 meghalt. Kolomanfalun 1 gyögyült.
6. *Báránghivöl*: Tölprónán 2, gyögyült 2.

Mindentit az öv- és gyögyintézkedések a körülmenyekhez képest fogantatosítottak. Vricközön az iskolák bezárattak, mert az ottani laköl viszonyok miatt a betegék elkölönítése lehetetlen.

Az idölzaki vizsgálatok az iskolákban és övodákban, mészárszékekben, pékműhelyekben, vendéglök és kereskedésekben fogantatosítottak és csak kevés esetben kellett intézkedni. Orvosrendöl hullaszemre Mosócson eszközöltetett, még pedig egy özevgy nön, aki a mezön hirtelen elhalt. A halálök szívészülhetés volt.

A köztisztásügyében több községi bírözhoz intézetett figyelmeztetés. Külfittatott 14 orvosi bizonyítványi és 17 orvosi állatöl, még pedig 16 könnyöl és egy súlyos testi sértsérol.

Berez Gyula kir. tanfelügyelő jelentése szorint az elmúlt hó folyamán néhány iskolát meglátogatott, neveztesen a kiscsepényi, nagycepényi, jeyzenici, ivánkölai, priekopai, a ruttkai állami léányiskola osztályait, a pribözi, divéki és felsötubnyai iskolákat, részt vett továbbá a stubnyafürdői állami iskola felavató ünnepéségén, valamint a Törzcsenzmegyei Általános Tanitögystölletnek ugyanezak Stubnyafürdőn tartöl közgyűlésén.

Jelentette továbbá, hogy az iskolatölátogatás általában kölelögöl. Az iskolai egészségügy azonban hanyatlók és éppen *Vricközön*, ahol a beiskolázási nehézségek a legnagyobbak, kanyaró miatt a tanítás szűnelteni kénytelen.

A jelentés szorint a tanitöl személyzetben csak az a változás állott be, hogy *Bartsch* Gyula kostyáni állami isk. tanitöl Krompachra áthelyeztetett, helyébe *Boldizsár* Boldizsár okl. tanitöl neveztetett ki.

Borbély Kálmán kir. főmérnök a szucsányi *Schulcz* Lajos vasutakról föl annak kijelentésével, hogy a meglövö vizminátis nt kiszélesítését magára vállalja, másrészt, hogy a létesítendö rakodó pályaudvart a közhász-

nalatnak átadja, amely indítványt a bizottság el is fogadott.

Majd Berecz Gyula kir. tanfelügyelő terjesztette elő azt az indítványát, hogy kérsék meg az államvasutak igazgatósága annak engedélyezésére, hogy a Turóczenzentmártonból délután 4 óra 20 perccel induló és az itteni állami iskolát látogató tanulók használatására berendezett telerovatot a közönség is használhassa. A bizottság az indítványt elfogadva, kérés fog intézteni az államvasutak igazgatóságához.

Lapszemle.

A nemzetiségi lapok mind nagyobb arányban foglalkoznak a politikai élet napi kérdéseivel. Az általános választói jog kérdése minden lapnak kedves témája, mert most annak egyértelmű megállapodtak abban, hogy annak behatárolása a nemzetiségek megerősítését jelenti. Ezt különösen a román lapok nyíltan hirdetik, amivel az általános választói jog híveinek száma alaposan megnövekszik.

Érdekes az az áramlat is, amely a szegény baptisták elismerésében is nemzetiségi támadást lát a magyarság részéről. Attól félnek az oláhok, hogy ezzel legnagyobb csapást a gör. kat. ortodoxok egyház ellen mértek, mert a baptisták, ez a magyarosító felekezet, onnan szerzik leginkább híveiket.

A magyarországi viszonyokat ismertető következők nyilatkozik a krakói „Cis”. A tények ezek: Bárány Fejéredy harcolt és harcol az ellenzékkel a közigazgatás összes intézményében. Bizonytalanság, zavar van az országban, a viszonyok kiélezettek. A kormány programját azonban támogatják a szocialisták, akik az eddigi harczmódot némileg megváltoztatják, amennyiben a demonstrálás helyett a sztrájkolást is csatolják. Másrészt ki kell emelni, hogy Kossuth és Bánffy nyilvánosan hangoztatják, hogy a függetlenségi párt se adhatja el az általános választói jog elfogadását s ez a tény a koalíciózt ketté szakította. Miután pedig a koalícióban egyes pártok a magyar kommandóit ki akarják kapcsolni a követelések sorából, nagy kavardás támadt a pártéletben. Lukács, volt pénzügyminiszter azon fáradozik, hogy Magyarországon normalissá tegye a parlamentáris életet. Ha ennek következtében tényleg beállna a kormány és a parlament közt a normális viszony, illetve bekövetkeznék a nemzet és a korona közti egyetértés, a forrongás Magyarországon még se szűnik meg, legfeljebb más irányt vesz és más formát ölt... Ha a magyar szovinizm le is tér eddigi útjáról s megváltoztatja követeléseit, a nemzet és az állam mégis megcsúszhat a koronával virott harcz költéséig. A „Cis”, a lengyel nagybirtoikosok közönsége s az általános szavazati jog ellensége, nem tiltkozik, hogy Magyarországon is ellensége az általános szavazati jognak.

A bukaresti „Gronica” című lap a magyarországi helyzet eminen irt cikkében azt mondja, hogy a magyar kormány helyzete felette súlyos, de a kabinet lemondásáról szó nem lehet. Az általános választói jog kérdése ugyanis sokkal aktuálisabb lett, semhogy azt ignorálni lehetne. A kormány bírja a magyar munkásvilág bizalmát, amely igenis leghatalmasabb fegyvere a koalíció elleni küzdelemben. Eklatans bizonyítéka ennek a szociális munkások sztrájkja, amit a szocialisták a koalíció sajtója ellen intéztek a napokban. Hasonló körülmények között — ugymond — a koalíció előbb utóbb kénytelen lesz elejteni a magyar vezényleti nyelv követelését és az általános választói jog mellé állni. A király — ugymond — nagy hibát követne el, ha Fejérváry b. kormányát, amely a koalíciózt az általános szavazati jog elfogadására kényszerítette, elbocsátaná. A fejedelmeknek nem lehet érdekében magukra vonni a tömegek haragját, őket az alkalmával edd. jötevényektől kizárva tartván.

A zagrábi „Hrvatsko Pravo” vezércikkében igen fontos mozzanatnak mondja a koalíció látható közlekedését az általános választói jog eszméjéhez, mert kell, hogy ennek révén a szocialisták magukatartása a koalícióval szemben megváltozzék. Egyelőre azonban semmi biztosat látni nem lehet. Sokan esetleges új Széll kormánytól várják a válság megoldását. Tény az, hogy az egész monarchiában kiűrt az éles válság és hogy az általános szavazati jog kérdése immár a monarchia mindkét részében elodázhatatlan feladatként lépett föl... Az összes román lapok Gauselnak az általános választói jogról tartott beszédjével foglalkoznak.

Az aradi „Tribuna” különösen kiemeli azt, hogy a jogkiterjesztésnek feltétlen következménye sem Ausztriában, sem Magyarországon nem lehet más, mint az, hogy a nemzetiségek megerősödnék.

Ugyanily szemellenbe cikkizék a lugosi „Drapelul” is, csak hogy a választói jog kiterjesztéséből már föderális

tikus utópiákat sző. Nyelvi területekre szeretné feldarabolítani ugy Ausztriát, valamint Magyarországot is.

Az aradi „Tribuna”-nak sehoggy sem jötszik a magyar közoktatásügyi miniszternek a baptistákkal való szívelves barátkozása, amelynek szerinte nincs egyház célja, mint megfontolni a román görögkeleti egyház egységét és annak romjain felépíteni aztán az új magyarosító baptista egyházat. A lap felhívja a román főpárok figyelmét ezen, a hazafiság alára alatt a román ortodoxok egyház ellen megindult újabb keletű mozgalomra, melynek — ugymond — csak egybeült erővel lehet ellenállani.

A vajdahunyadi képviselőválasztást illetőleg az aradi „Tribuna” azt mondja, hogy az ellenzék csak hallatlan proszrói áran tudta jelöltjét diadalra segíteni s ugy hogy a kormány az egész hivatalos apparátus rendelkezésére bocsátotta az ellenzék jelöltjeinek. A vajdahunyadi választás — ugymond — újból bebizonyította, hogy a nemzetiségekkel szemben a magyarok között nincs pártkülönbség. Kristóffy olyant mint Tiszta, Tiszta mint Széll, Széll mint Bánffy, Bánffy mint Kossuth.

A Turóczenzentmártoni „Náro-lic Noviny” tót politikai lap december 7. száma első helyen közli azon feliratot, melyet a turóczenzentmártoni tót polgárok december 7-én Mudrony Pálhoz intéztek az ő 70-ik születésnapja alkalmával.

A felirat válogatott nyelven van megszerkesztve. A nemzetek — így kezdődik a felirat — nem a gyerekek rövid korát élik, kik nemokmára sirba dőlnek, hanem a hegyek életét élik, melyeknek zöldülő élete, évszakai megszakításokkal öröklék tart. De a hegyen élelenséges növény nőne föl, ha a nemzet hegyében nem öne a mindeneké fíntató nagy Istennek eszméje, a nemzetiségnek, a nagy fajj egyéneknek és a vérbéli testvériségnek eszméje.

A nemzet az eszme alapján kiváló egyéneket termel, kik nemzetüknek férfai és magas erkölcsi színvonalon állanak.

Azután a lap Isten áldásának nevezi Mudrony Pált, ki ötven év óta önzetlenül küzd a tótokért és akiben semmi rázkódítás nem ingatta meg a hitet a szilvátság-nak Istentől kijelölt hivatásába.

A felirat aláíróin kívül Mudronyt az összes tót nemzetiségi férfiak részint levélben, részint stírgyőnyben üdvözölték.

H I R E I N K.

— **Házasság.** Dugovics Titus, lapunk főmunkatársa múlt vette néhai Wádsz Ferencz es. és kir. őrnagy és Wádsz Ferencz szül. Fluck Otília leányát, Paulát.

— **A jeseni egyház küldöttsége.** A f. hó 15-én tisztelték a jeseni egyház küldöttsége, az ujonnan megválasztott felügyelőit, Beniczky Kálmán alispánnal s átadták neki a megválasztásáról felvett jegyzőkönyvet. A küldöttség tiszteletére az alispán 30 terített ebédet adott, melyen a küldöttségen kívül a megyei tisztikar is részt vett. Az ujonnan megválasztott felügyelőre Buljosecsy Simon, Lomak János és Akantisz Ödön megyei aljegyző mandátumok birtokosították.

— **Igazgatóválasztmányi ülés.** A F. M. K. E. központi igazgatóválasztmánya 1905. évi december 19-én délután 1/4 órakor Nyitrai, a vármegyeház nagyteremben tartja egyenvedés ülését a következő tárgyszorban: I. Ö Felsőge a király köszönetre a közigyelés üdvözöléséért. II. Az elnökség időszaki jelentése: 1. Elhívott tagok. 2. Behajthatatlan követelések törése. 3. Új tagok. 4. Az egyestület pénzügyi viszonyai. (Új hagyatékok.) 5. A F. M. K. E. törvényhatósági választmányai. (A lévél választmányunk. Liptói választmányunk és óvodája. Nyitrai választmányunk új óvodája stb.) 6. Az egyestületi könyvtárak állapota. (Jelentések. Új könyvtárak. Ajándékok.) 7. A néprajzi muzeum ügye. 8. Társadalmi mozgalmak. III. Kérvények. IV. Indítványok s esetleg interpellációk. V. Két jegyzőkönyv-hitelesítő kiküldése.

— **Áthelyezés, kinevezés.** A vallás- és közokt. m. kir. miniszter Bartsch Gyula, kostyáni állami elemi iskolai tanítót hasonló minőségben és saját kérésére a krompachi állami elemi iskolához áthelyezte; egyben a kostyáni állami elemi iskolához Boldizsár Boldizsár eddigi rieczki ág. h. ev. felekezeti iskolai okleveles tanítót rendes tanítvává nevezte ki. A távozó tanító egyike azon törekvő tanítóknak, akik több évi törekező munkáidokt ideje alatt sikeres és hasznos szolgálatakat teljesítettek. Bartsch Gyula tanítónak Turóczenzentmártonból való távozása alkalmából a kir. tanfelügyelő iteni működéséért elismerését nyilatkoztatta.

— **Közbizonytár Turóczenzentmártonban.** Ifj. Jush György, Turóczenzentmártonból lemondott főispánjának

kezdésére, a múlt évben lépések történtek arra, hogy Turóczenzentmártonban egy nagyobb szabású közbizonytár szerveztessék. A felvetett eszmét a Muzemnek és könyvtárak ország. bizottsága kedvezően fogadva, a közbizonytár az előmunkálatokat megtette és annak évi fenntartására és fejlesztésére évi 2000 koronát engedélyezett. A közbizonytár elhelyezése és kezdésére vonatkozó ügyek meghozásához tárgyalában f. hó 15-én tartott tanácskozás, amelyen ifj. Jush György, dr. Ferenczy Zoltán közbizonytárigazgató, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő vettek részt.

— **Jótékonyág Ruttkán.** A kassa oderbergi vasut ruttkai főműhelyében alkalmazva levő művezetők, ugy mint a múlt évben, ez idén is 20 szegény gyermeknek ruháznak föl karácsonykor és ugyanakkor megvendégelik kik vendégeiket. — **A ruttkai irszalita négyelet szeliken kiveszi a maga részét a szegények támogatásából, amennyiben 5 gyermeket lát el jó meleg téli ruhával. Végül elismeréssel emlékezünk meg Klein Ferenc, ruttkai vasuti vendéglősről, aki értesülven arról, hogy az iskola látogató tanulók között több annyira szegény tanuló van, akik napokig meleg ételhez nem jutnak, naponként hat szegény tanuló számára ad ebédet.**

— **Eljegyzés.** Némethy Tibamér, felsőbuznyai állami iskolai tanító ma egy hete jegyezte el Turóczenzentmártonban Kertész János tanárnak kedves és művelt leányát, Gizellát, a felsőbuznyai állami iskolának rendes tanítónőjét.

— **Okos beszéd.** Az alsókubini állami felső kereskedelmi iskola tanulói szövekrtek és elhatározták, hogy ezután csak hazai ipartermékeket használnak. Így is illik azokhoz, akik hivatva vannak a magyar ipart a magyar kereskedelem útjára felvirágoztatni.

— **A felsőbuznyai tüzárkosulat.** Még élénk emlékeztetnkben van a f. évi augusztus hó 5-én kiűrt nagy tüzész, amely Felsőbuznyai község teljesen elpusztította. A lakosság azóta minden lehetőt megtett, hogy lakóházait újból felépítse, a nagy szegénység miatt azonban csak 16 ház épült föl, ahol most szulovna szoronganak a község lakói. A tüzész által okozott kár megterítésére is késik, pedig nyilvánvaló, hogy a tüzet a község mellett elhaladt telerovat monodonyának szikrája okozta. A türelmet veszített nép most ellátarozta, hogy ügyének elintézését költöttségileg fogja megstrágtolni ugy az államvasutak igazgatóságánál, mint a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnál. A küldöttséget Katoska István felsőbuznyai állami isk. igazgató vezeti.

— **Stbuznyafüzdőn** a „Zöld tükör” füzdő télen át vasnapra és esztőtökön egész nap futva van.

— **A tót néppárt.** A tót nemzetiségi néppárt, amint ezt már megiruk, Középheggyen röpiratot adott ki a magyar országgyűlési néppárt ellen. Főleg amiatt támadja a néppártot, mert összekötötésben van a függetlenségi párttal és ellenzi az általános választói jog megszerzését, no meg nem strágtja a nemzetiségi törvénynek végrehajtását. Keményen támadja Rakovszky Istvánt, az országgyűlési néppárt alelnökét azért, mert Rószahogyon Zmeskal Zoltánt akarja képviselői mandátumhoz juttatni, holott Zmeskal is, Rakovszky is „ellenesége a tót népnek”. Végül felhívja a röpirat a népet, hogy ha Rakovszky és Zmeskal korteskedni fognak, verjék ki őket mindentudn. — Há a röpirat nem mond semmi újat. Rég tudta azt a világ, hogy a felvidéki néppárt egyes vezetői nem a nép, hanem a pánszlávizmusszokerét tolják. Ott van pl. Kollár Márton plébános, aki a nagyszombati s ott Skiesak Ferenc, aki a bobrói kerületben nyert mandátumot néppárti programmal, — amaz a „Katolické Noviny”-ban már jó régóta hirdeti a tót nemzetiségi tévtanokat, utóbbi pedig, gazdag ember lévén, a Hodzsa Milán lapját a „Slovenský Týždennik”-et segítette megalapítani, amiről aztán a kezkezet most elve szerint ez a lap a Perko Skiesak megválasztásáról propagálta Arvában s így tértént, hogy Zmeskal Zoltán az ő szűkebb hazájában és biztos kerületében néppárti programjával megbukott. S így lesz ez mindentud a Felvidéken, ahol a tót demagogizmus tért foglalni sikerült s ahol a magyarság két táborban fog küzdeni egyesek ellen. Első sorban tehát a katolikus papság hazafias része legyen részen s tagadjon meg minden közösséget azokkal a gyanus elemekkel, melyek a néppártiasítást őrve által befolyásukat és támogatásukat értékesíteni akarják. Itt a Felvidéken a magyarság s a lakosság hozzá szűke része csak hazafias, magyar nemzet polittikáit vallhat és támogathat s nem engedheti meg magának azt a lúkszt, hogy pártokra szakadjon és partikuláris törekvésekre pazarolja erejét.

— **Az árvali gyűlés utójátéka.** Lapunk előző számában megemlékeztünk azokról a vívmányokról, amelyeket az árvali tótulók a legutóbbi gyűlésen kieszközöltek. Most meg Abafy Edmund intéz nyílt

levelet Bulla György árvali alispánhoz, amelyben azért támadja, mert a főispánt ezen állásában marasztalták. Minthogy ez a nyílt levél a többi között husos fazekak után való kapkodást, meg hazaárulást is emleget, valószínű, hogy az árvaügyei közgyűlésnek utójátékai még foglalkoztatni fognak bennünket.

— **Közgyűlés.** Liptószentmiklósról írja levelezőnk e hó 12-éről: A helybeli Magyar Társalgó Kör ma tartá Szmréesányi Arisztid főispán elnöklete alatt rendezévi közgyűlést, Orbán Nándor titkár ügyesen szerkesztett évi jelentéséből megtudjuk, hogy a körnek 117 tagja van. A kör évi bevétele 4437 korona 96 fillér, kiadása 4340 korona 07 fillér volt. A kör helyiségei ki lettek festve és a villanyvilágítás be lett vezetve. Miután a pénztárosnak a felmentvény megadatott, megejtették a tisztviselők választását. Egyhangulag újra meg lettek választva: elnök Szmréesányi Arisztid, alelnök Jeszenszky Géza, titkár Orbán Nándor, pénztáros Kacz Henrik, ügyész Bohus Péter, háznagy Pereszlényi Zoltán, könyvtáros, Fűzi Márk. Választmányi tagokká lettek: Andaházy Géza, id. Ballo Lajos, ifj. Ballo Lajos, Ballo Rezső, Bobrovniczky Kálmán, Joób Marczel, Kardos József, dr. Kux Bernát, dr. Mikó Gyula, Mikó Péter, Skoryár Gusztáv, Vitális Péter.

— **Bezárt iskolák.** A turáni ágostai h. evangélikus és róm. katolikus felekezeti iskolákat a tanulók között nagy mértékben fellépett kanyaró járvány miatt a vármegye alispánja f. hó végéig bezárta.

— **Elszámolás.** E hó 2-án, mult szombaton, Ruttkán, a vasuti vendéglő termeiben megtartott táncmulatságon, amelynek tiszta jövedelme a Ruttkán építendő izraelita templom alapra fordítatik, a következők fizettek felül: Epstein László, Klein Ferenc, Lang Ignác 20—20 korona; Hoffmann Sándor gyűjtése 16 korona; Csepesányi József, Kafenda Frigyes, Saager Ferenc, Spitzer Mór, dr. Szolárik Vilmos 10—10 kor.; Kohn Henrik 8 korona; Apfelmann Zsiga, Gross Samu, Hercz Ignác, Hoffmann Gyula, dr. Brichta Arnold, Friedmann Mór, Wachlsberger Lipót 6—6 korona; Gross József, Grad Sándor, Graber M. és fia, Komora János, Kellermann Gyula, Modesto Vilmos, Munk József, Náthán Henrik, Perlzweig J., Rakitta Samu, Roth E., Kovács Ruttkay Juricske István, Steiner Samu, Váczy Gedeon, Weiner Arnold 5—5 korona; Bradl József, Frankl Adolf, Fisinger Ferenc, Gócs János, Glück Jakab, Haas Ignác, Laufer Nándor, Lindenstein Mór, Moskóczi Ferenczné, Marosis István, Mészáros István, Petricsék János, Politzer Vilmos, Politzer Adolf, Pless N., Popper Arpád, Schatz Béla, Strauss N., Strelinger Jakab, Tíroler József, Winterstein N., Manca József 4—4 korona; Bindfeld Armin, Singer Henrik, Klein Adolf, Lang Rudolf, Hirth Mária, Leimdörfer B., Konecsék Sándor, Benko Gusztáv, Brunner Vilmos, Lazus Janos, Hosoff László 3—3 korona; Raszlavik Kálmán, Feldmann Adolf, Riha Károly, Német Camilló, Schwarz Adolf, Moskóczi József, Weinurm Sándor, Stangl J., özv. Tock Kálmánné, Fisch János, Paulinyi Gábor, Jakubovits Károly, Blumenfeld Fülöp, Grossmann Cecília, Ruttkay Teofil, Nemes Barna, Judik András, Braun Manó, Schick Janka, Reisner Ernő, Strelinger Jakab, Gregovics László, dr. Goriway Miksa, Szűcs Jenő, Heisler Sándor, Herczog Ede, Munk Mór, Budapesti, Knyazoviczky Lajos, Rusnyák Mór, Vulkán Samu, Toperczer Sándor, Fül Ferenc, Zathureczky György 2—2 korona; Feldmann Márk, Müller Nándor, Steiner Lajos, Märer Mór, Tabiczky József, Schadek Ferenc, Klein Sándor, Manheimer János, Vogelhut Gyula, Freyberger Sándor, N. N., Engl Jenő, Zweigenthal Jakab, Feldmann József, Klein Rózsika 1—1 korona. A tiszta jövedelem 660 korona. A rendezőség a nemesszívű adakozóknak ez uton mond halás köszönetet.

— **Vasárnapi munkaszünetnek** a f. évi december hó 24-ére és 31-ére eső két vasnapra történt felügyesztését a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a fogyasztási közönség érdekeire való tekintettel megengedte úgy, hogy a folyó évi december hó 24-ére és 31-ére eső két vasnapon az ipari és kereskedelmi árusítás, illetőleg adás-vevés kivételesen d. u. 5 óráig, a borbély és fodrász iparhoz tartozó munka pedig kivételesen az egész napon át végezhető legyen.

— **A postaosonagok gondos csomagolása és oszmlése** tárgyában a postaintézet a következőkre figyelmezteti a feladókat: 1. Pénzt, ékszeret más tárgyakkal egybecsomagolni nem szabad. A csomagolásnál lehet

tőleg faláda, vagy vesszőkosár használandó, a vászon, vagy erős csomagoló papírba burkolt csomag erős, esomótlan spárgával kötendő le, melynek végén mindig peccsétviaszokkal és vésett peccsétnyomóval zárandók le. — A czimzésnél az utca és házszám jól olvasható írással irandó fel; felette fontos, hogy a feladó egy saját nevével és lakásával is ellátott közönséges papírlapra irt czimet tegyen csomagjába, mert ez által teljesen biztosítva van, hogy csomagja el nem vész. Budapestre és más zárt városokba fontos a fogyasztási adó alá eső küldeményeket részletesen kitüntetni, mert ez által gyorsabban kapja a czimzeti kezeihez a csomagját. Az ily küldemény tartalmának eltitkolása a fogyasztási adó 3 szorosának megfizetésére kötelez.

— **Köllemes meglepetést** szerez előfizetőinek a „Magyar Hirlap”. Minden ujonnan belépő előfizető ugyanis január hó elsejéig ingyen kapja a lapot és karácsonyra egy kiválóan ízléses és diszes kiállításu alkalmi naptárt, ha előfizetését karácsony előtt beküldi. A „Magyar Hirlap” este jelenik meg Budapesten és kora reggel odaér minden vidéki városba. A „Magyar Hirlap” tizenöt éves multjának minden egyes napja amellelt bizonyít, hogy a nemzeti iránynak, a szabadelvű haladásnak, az emberi jogok kiterjesztésének, a gazdasági fejlődés előkészítésének tántoríthatatlan bajnoka. Naponkint arra törekszik és e törekvését meg is valósítja, hogy nap-nap után páratlan érdekességtű ujságot nyújtson olvasóinak. Országszerte nagy feltűnést és érdeklődést keltett azon ujtása, hogy az eseményeket fényképfelvételekben és rajzokban mutatja be. Levelezői vannak a világ összes nevezetesebb városaiban és egész Magyarországon. A „Magyar Hirlap” szépirodalmi közleményei elsőrangúak. Eredeti tárczái a legjelesebb magyar írók tollából valók. Fordított tárczáiban a világirodalom kitűnőségeit mutatja be. Regényei magas színvonaluak és érdekesítők. Minden előfizető hónapokint egy-egy rendkívüli érdekes, magas színvonalu szépirodalmi kötetet kap teljesen díjtalanul. Az egész esztendő folyamán tehát tizenkét gyönyörűt ingyen könyvhöz jutnak az állandó előfizetők. A „Magyar Hirlap” előfizetési árai: Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Negyedévre 7 korona. Félévre 14 korona. Egyes szám ára 8 fillér, vidéken 10 fillér, mutatványszámot kívánatra bárkinek küldünk. „Magyar Hirlap” V., Honvéd-utca 10. szám.

— **Antidol** a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, nehány csepp a tenyéren eldörzsölve s használati utasítás szerint belelegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdezze ismerőseit: hogy használ-e már az Antidol-t, amely nagyszerű hatásáért arany éremmel lett kitüntetve. Egy üvegecske ára 1 korona 20 fillér és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható Gazdik János gyógyszerész urnál Kőrmezbanján.

Felelős szerk. BEREZ GYULA. — Főmunkatárs DUGOVICH TITUS.

Minden háziasszony
bűszkosége a jó kávé.

**Kathreiner-féle
Kneipp-malata kávének**

egyetlen háztartásban sem volna
szabad többé hiányoznia a min-
dennapi kávéital készítésénél.

o o o

Csak az eredeti csomagokat kérjük a
„Kathreiner” névvel és ne vásároljunk
soha olyat, amelyet nyitva mérlegelnek

Karácsonyfa-disz

kiarúsítás!

A lehető legjutányosabb árak!

•• Moskóczi Ferenczné ••

kereskedésében
Turócszentmárton.

Téli menetrend
A magyar királyi államvasutakon:
(Érvényes 1905. évi október 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton: T.-Szt.-Márton—Budapest:
Gyv. i. reggel 7-10, é. d. u. 1-38 i. d. u. 2-54, é. este 9-10
Szv. i. d. e. 9-35, é. este 7-52 i. reg. 8-42, é. este 7-00
Gyv. i. d. u. 3-30, é. este 10-21 i. reg. 6-08, é. d. u. 12-40
Szv. i. d. u. 5-35, é. reg. 4-18 i. este 11-36, é. d. e. 9-45
Vv. i. éjjel 11-10, é. d. e. 11-41 i. d. u. 4-57, é. reg. 5-20
Vv. — — — — — i. d. u. 12-06, Jánoshogyra érk. 3-27

T.-Szt.-Márton—Ruttká: Ruttká—T.-Szt.-Márton:
Gyv. i. d. u. 1-39, é. d. u. 1-47 i. d. u. 2-45, é. d. u. 2-53
Szv. i. este 7-54, é. este 8-03 i. reg. 8-30, é. reg. 8-40
Gyv. i. este 10-22, é. este 10-30 i. reg. 5-59, é. reg. 6-07
Szv. i. reg. 4-20, é. reg. 4-30 i. este 11-22, é. este 11-33
Vv. i. reg. 7-47, é. reg. 8-06 i. d. e. 11-16, é. d. u. 12-06
Vv. i. d. e. 11-42, é. d. e. 11-53 i. d. u. 4-45, é. d. u. 4-56

Budapest ny.—Zsolna: Zsolna—Budapest:
Gyv. i. reg. 7-20, é. d. u. 1-33 i. éjjel 3-46, é. reg. 9-25
Szv. i. reg. 9-20, é. este 8-30 i. reg. 7-11, é. este 5-55
Gyv. i. este 6-45, é. éjjel 12-24 i. d. u. 3-14, é. este 9-45
Szv. i. este 10-30, é. reg. 7-20 i. este 9-15, é. reg. 6-35

A cs. és kir. szab. Kassá-Oderbergi vasutakon:
Kassá—Ruttká: Ruttká—Kassá:
Szv. i. reg. 5-27 é. d. u. 12-10 Gyv. i. Iglóitól é. d. e. 8-30
Szv. i. reg. 7-40 é. d. u. 2-06 Svz. i. reg. 4-50 é. d. e. 11-50
Gyv. i. d. u. 12-35 é. d. u. 5-36 Svz. i. d. e. 8-35 é. d. u. 4-18
Szv. i. d. u. 12-46 é. este 8-13 Gyv. i. d. u. 12-17 é. d. u. 4-48
Szv. i. d. u. 3-55 é. este 11-05 Svz. i. d. u. 2-36 é. este 8-40
Gyv. i. este 7-30 é. Iglóig Svz. i. d. u. 4-23 é. éjjel 11-35
Vv. i. este 10-41 é. Iglóig Vv. i. Iglóitól é. reg. 6-14

Ruttká—Zsolna: Zsolna—Ruttká:
Szv. i. reg. 6-30 é. reg. 6-58 — — — — —
Szv. i. d. u. 12-31 é. d. u. 1-00 Svz. i. reg. 4-10 é. reg. 4-36
Szv. i. d. u. 2-21 é. d. u. 2-50 Svz. i. reg. 7-45 é. d. e. 8-15
Gyv. i. d. u. 5-42 é. este 6-04 Gyv. i. d. e. 11-50 é. d. u. 12-12
Szv. i. este 8-33 é. este 9-00 Svz. i. d. u. 1-50 é. d. u. 2-20
Szv. i. éjjel 11-17 é. éjjel 11-42 Svz. i. d. u. 3-34 é. d. u. 4-03
— — — — — Svz. i. este 9-20 é. este 9-50

630.631 sz.
1905.

Arverési hirdetmény.
Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a tek. turócszentmártoni kir. járásbírószék 1905. évi V. 478., 482., 483. számú végzése következtében dr. Tandlich Manó és dr. Haas Zsigmond ügyvédek által képviselt Singer Regina beszercebányai és Fischer Ferenc bécsujhelyi lakosok javára Szende Gáspár és neje, Vilma ellen 600, 400, 1000 korona s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1497 koronára becsült bolti áruzekek, csemegék, italok, szobabútorok és bolti felszerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.
Mely árverésnek turócszentmártoni kir. jbiróság-
nak V. 478., 482., 483/2. 1905. számú végzése folytán 600, 400, 1000 korona tőkekövetelés 6% kamatai és eddig összesen 234 korona 29 filléren biróllag már megállapított költségek erejéig Szende Gáspár és Vilmánál turócszentmártonban leendő eszközlésére 1905. évi december hó 27. és következő napjának d. e. 10 órájára határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándé-
kók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.
Kelt Turócszentmártonban, 1905. december 14.
Zathureozky, jb. végrehajtó.

**Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak cze-
ment-gyára** Gurahonczon szállít lassan vagy gyorsan kötő
**SZABALMAZOTT HORNYOLT CZEMENT-TE-
HÁZILAG ÁLLITHATJÁK ELŐ.** — A készítés pár nap alatt

PORTLAND-CZEMENTET, mely a Magyar Mérnök és Építész Egylet által megszabott normáliákat
70—80%-kal felülmulja. Továbbá elad saját rendszerre szerint készült
ÖCSERÉP GYÁRTÓ GÉPEKET, melyekkel tetőcserep-szükségletét fakeszerzők, vállalkozók, gazdálkodók
megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságúak.

Csekély haszon!

Nagy forgalom!

Karácsonyi és ujévi ajándékok

nagy választékban!

Fali-, inga- és zsebórák, arany- és ezüst ékszerek, valódi ezüst és kina-ezüst tárgyak; Odeon-fonográfok, lemezekkel együtt.

TESZÁK S. ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
TURÓCZSZENTMÁRTON.

Figyelmeztetés!

Ajánlom a t. közönségnek

budapesti Gizella-malom és fűszeráru raktáramat, asztali boraimat.

Különbéféle illatszereket és játékaruimat.

Thomka Milos Turócszentmárton.

Összes csemege áruk, déli gyümölcsök

a legfinomabb és friss minőségben, továbbá valódi Battle Axe rum, orosz és kínai tea, angol- és francia teasütemények, bel- és külföldi likőrök.

Francia és magyar pezsgők!
Vino d'Asti spumante Martell, Mounett, Czuba Durozier és Royal Cognac

SCHWARCZ KÁLMÁN

fűszer- és csemegekereskedésében kapható.

Pontos kiszolgálás! Jutányos árak!

Ezen cégéreken ismerni meg a boltokat,

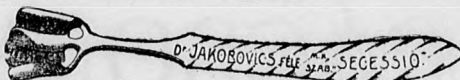

melikben csak Singer varrógépeket árúsítanak.

Singer Co. varrógép r. t.
Zsolna, Körtér 14.

Patent fogkefe!

(3 águ!)

Tényleg nem fognak romlani a fogai, ha ezentul ezt használja! Mert csak ezzel lehet alaposan a belső fogfelületeket is kefélni. — Különösen ajánlatos GYERMEKEKNEK és a serdülő FIATALSÁGNAK!

Dr. JAKOBOVICS, Znióvárálja.

Aki kitünő, étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, libbadozó,

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg,

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásának elismert és rendkívül tartós

HERKULES

maláta-tápsör-ÖR
különlegességet inni.

Kapható minden nagyobb csemege- és fűszerkereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a

Herkules Sörfözde szétküldési telepén, Budapest, VII., Bethlen-tér 3.

Telefon 63—57. Árjegyzék ingyen.

Vidékre postán küldünk 5 kg. postaküldeményt (6 üveg) utánvétellel.

Védjegy:

„Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régiónak bizonyult háziszere, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-ellátó szerek bizonyult közzvénynei, csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter özégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török Iósef gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerára az „Arany orozálanhoz”, Prágában. Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

74 kitüntetés.
6 állami érem.

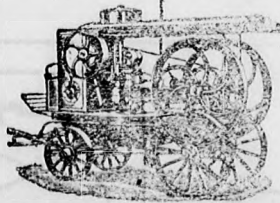
= Drezdai =
motörgyár r. t.

10,000 motör a legteljesebb megelégedésre szállítva.

(ezelőtt Hille) fióktelepe:

GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
Telefon 12—91.

Benzinmotórok, légszeszmotórok, nyersolajmotórok, szesz- (spiritusz) motórok, acetylenmotórok. Benzinlokomobilok cséplésre.

Szivógáz (generátoros) motórok a legmodernebb és legököltebb, beigazoltak a legolcsóbb üzemet nyújtó erógépek.

A drezdai motör világszerte elismerten a legkitünőbb gyártmány. Kipróbált tökéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyagból a legszolidabban és a legpontosabban készítve.

Tartós! Sok évi használat után sem szorul reparatúrára. Feltétlenül üzembiztos. Kezelése egyszerű. Az üzembiztosok a legelőnyösebbek.

Drezdai motórok üzembiztos megtekinthetők számtalan iparvállalatban és uradalmak gazdasági üzemeinél; málmokban, télagyárakban, fagymunkálásnál, faaprításnál, vízemelő (szivattyú) telepeken, gazdasági takarmány-kamrákban, tejgazdaságokban, cséplésnél stb.

Teljes üzemberendezések (málmok, gazdasági üzemek, körlötmű-szerkezetek stb.) szakszerű szállítása. Felvilágosítások, költségtervezetek készsége adatk.

Messzemenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

== Nagy maradékvásár! ==

Occasio!

A nagy városok mintájára az idén nagy

Occasio!

Karácsonyi Vásárt

rendezek, mely alkalommal az összes raktáron levő cikkek tetemesen leszállított áron fognak elárúsíttatni.

Ezen kitünő alkalmat a t. vevőközönség figyelmébe ajánlom.

Bindfeld Ármin.

== Nagy maradékvásár! ==

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és szék-szorulásban szenvedőknek. Csodálatos gyogyerejét

az igmándi víz radium-tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárlásnál össze ne tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszétküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban Kapható **TOPECZER SÁNDOR** gyógyszerterárában kis üveg 30 fillér, nagy üveg 50 fillér. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kis üvegben is kapható.

Hirdetmény.

Az 1905. évi december hó 19-én, délután 2 óraker a Tatrabank helyiségében Turócszentmártonban megtartandó nyilvános magánárverés után eladtni fogom Perli Henrik tulajdonát képező következő értékpapirokat:

- a) m. kir. nyereménykölsön 2524. sorozat 45. számú részjegyet;
- b) m. kir. jelzáloghitelbank 1507. sorozat 89 számú 4%-os nyereménykötvényt.

Kikiáltási ár az elsőnél 200 korona, a másikkál 120 korona.

Vevő köteles lesz a vételárt azonnal készpénzben lefizetni.

Turócszentmárton, 1905. évi december 12-én.

Dr. Vanovič János, ügyvéd.

Egy butorozott szoba

kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Ügynökök kerestetnek a „Pesti Hazai Első Takarékpénztár” (az ország legnagyobb takarékpénztára) által kibocsátandó új sorsjegyek törvényesen kiállított részleteinek eladására. Ezen sorsjegyek játéktérve utólrhetetlen. Évente 3 huzás 600.000, 400.000, 300.000, 200.000 koronás főnyereményekkel és sok melléknyereménnyel.

Magas jutalék és jutalomdij!

Sikeres működésnél esetleg havi fizetés.

Anyag miatt forduljanak

DIRNFELD TESTVÉREK bankházához Alapítva 1885-ben

Budapest, IV., Váci-útca 2.

Alírási előjegyzéseket ezen sorsjegyekre készpénzfizetés ellenében már most elfogad DIRNFELD TESTVÉREK bankháza Budapest, IV., Váci-útca 2. szám.

Wix Miksa Turócszentmárton

liszt-, fűszer-, csemege-, bor-, szeszital-, kókuszszir-, üveg-, és porcellánraktára.

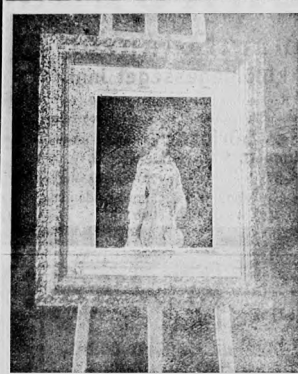
Ablaküvegezések, tükör üveg és tükrök, fénykép- és képkeretek nagy választékban.

Jó minőségű cipők

nagy választékban olcsó árakon csakis

KLEIN SZ. divatruházában

Turócszentmártonban kaphatók.

Akármit is mond, mégis legszebb és legalkalmasabb — karácsonyi és újvi ajándék egy életnagyságu fénykép!

A Felvidéki Fényképnagyító Műintézet, STEINER LAJOS

Turócszentmártonban, készít: pasztell, aquarell és olajfestményeket, valamint photoamatiképeket a legolcsóbb árak mellett remek kivitelben. Nagy választék: világi és szent képekben, díszes keretekben és terrakotta szobrokban.

Mind ezek megtekinthetők Cziller Albert divatruházában Turócszentmártonban. Életnagyságu kép 2-50 fittól felfebb.

TESCHEN

Hôtel Brauner Hirsch.

A magyarok találkozóhelye!

GAÁL ENDRE szállodás

volf főpincér Turócszentmártonban és Stubnyafürdőn.

Magyar konyha. Magyar borok.

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR
MOSKÓCZI FERENCZNÉ

KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
TURÓCSZENTMÁRTON

Remek ujdonságok diszműárakban.
Diszművek, könyvek, levélpapírok,
zeneművek, hangszerek, beszélő és
zenélő gépek, fényképező gépek,
fényképalbumok, emlékkönyvek stb.